AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 93 — CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, APRIL 20TH, 1932 — LETO XXXIV—VOL. XXXIV

Stric Sam bo moral zapreti poslanstva radi pomanjkanja denarja

Washington, 19. aprila. Državni oddelek ameriške vlade ni preveč zapravljiv, pač pa potroši poleg delavskega oddelka najmanj na leto. Ves proračun državnega oddelka znaša letno $18,506,306,34, in s tem denarjem se plačuje vse ameriške poslanike, ministre, generalne konzule in uradnike konzulatov, kot tudi urad državnega tajnika, ki ima sam 400 uslužbencev. Vendar grozi tudi temu uradu znižanje plač. Poslanska zbornica je že pristrigla stroške državnega oddelka za 10 odstotkov, tako da bo imel samo $16,714,071.89 na razpolago, sedaj pa, ko imajo proračun v senatu, grozi nadaljno znižanje za 10 procentov, tako da bi preostalo še $15,192,148 za državni oddelek. Resnica je, da imajo poslaniki ogromno plačo, $17,000 na leto, toda niti en sam poslanik ne more shajati s to plačo, ker so stroški preveliki. Poslaniki so politični zastopniki Amerike, dočim so konzuli trgovski zastopniki. Poslanik je takorekoč brez veljave. Koristi ne prinese niti 25 centov Ameriki na leto, kot se je izjavil senator Harris. Tudi konzulatov je preveč, in kot je rekel državni tajnik Stimson, jih bi bilo 15 prav lahko odpravljenih. In če bo kongres še nadalje zniževal proračun državnega oddelka, je izjavil Stimson, da bo odpravil vseh 12 poslanstev.

Pastor in operator

Athens, Ohio, 19. aprila. V uradu Blackstone Coal Co., v središču premogarskih štrajkov in nemirov, je bil aretiran metodistovski pastor Rev. Harry Dye, in lastnik premogovnikov Lawrence Heiner. Oba sta obtožena, da sta povzročila večje izgrede, potem, ko sta se napila v kompanijskem uradu žganja. Pastor včeraj ni pridigal v cerkvi, ker je bil pozvan od šerifa naj opusti službo božjo, dokler ne bo kaznovan.

Civilna služba

Največja ovira županu Millerju, da ne more odstaviti republikanskih uradnikov v mestni hiši in jih nadomestiti z demokrati, je civilna komisija. Pravila te komisije so, da morajo prositelji za mestno delo narediti gotovo skušnjo, nakar dobijo službe po vrsti, kakor so več ali manj uspešno odgovarjali na stavljena vprašanja. Ko je enkrat mestni uslužbenec tako nastavljen, ne more biti odslovljen, razven ako je kaj zakrivil. To pravilo civilne komisije je oviralo Millerju, da ni mogel spraviti republikancev iz mestnih služb, kamor so se zasidrali v 17. letih. Sedaj pa se je dognalo, da mestni kontrolni odbor, katerega načelnik je župan, lahko razglacificira mestne urade in jih proglasi, da niso pod kontrolo civilne komisije. Tako bo civilna komisija polagoma odpravljena.

Pod ceno

Stara, zanesljiva, dobro poznana tvrdka s pohištvom Kremžar Furniture Co., 6108 St. Clair Ave. začne danes, v sredo, 20. aprila, z razprodajo, ko dobite popust na pohištvu, ki znaša eno tretino ali polovico prejšnje cene. Nekaj pohištva celo pod tovarniško ceno. Ta prilika bo gotovo ugodno prišla rojakom v teh časih. Opozarjamo na oglas.

Pastorji pravijo, da samo bogatini želijo imeti prohibicijo odpravljeno

Cleveland. — Poznani pastor DeBow v tem mestu je pridigal včeraj pridigo, tekom katere je trdil, da samo bogatini hočejo odpravljeno prohibicijo. "Denar za propagando proti prohibiciji," je dejal pastor, "ne prihaja od priprostega naroda, pač od zelo malega števila bogatinov, katerim diši profit pri izdelovanju opojne pijače, ali pa ki bi se radi izognili visokim davkom. Vemo pa tudi, da prohibicija ni prinesla, kar smo od nje pričakovali. Zato so deloma odgovorni ljudje, ki ne spoštujejo postav, kakor bi jih morali, deloma časopisje, ki je stopilo na stran mokrih, da napada prohibicijo, in deloma so suhači sami krivi, ker nimajo več pravega vodstva in svete vneme in ognja, da bi se borili za prohibicijski ideal. . ."

Nekaj iz Loraina

V Lorainu je umrl Andrej Klinar, in sicer 15. aprila. Ranjki je bil član društva sv. Alojzija, št. 6 J. S. K. J., in večkratni društveni blagajnik. Bil je tudi član društva sv. Cirila in Metoda, št. 101 K. S. K. J., kjer je bil tudi dalj časa blagajnik in boter društvene zastave. Pogreb ranjkega se je vršil 18. aprila v cerkev sv. Cirila in Metoda in potem na pokopališče. Zapušča soprogo in sina Gabriela. Ranjki je prišel v Ameriko v maju mesecu, leta 1903, doma je bil iz Jesenic na Gorenjskem. Star je bil 67 let. — Pri društvu sv. Alojzija št. 6 J. S. K. Jednote sta bila na redni seji 17. aprila izvoljena za delegata 14, redne konvencije Mr. Louis Balant in Mr. John Tomažich; za namestnika sta pa izvoljena Mr. Frank Jančar in Mr. John Omahen.

Za $44,000 sta dva moška brez sledu zginila

Buenos Aires, 19 .aprila. V vasi Berisso, v bližini tega mesta, je neki trgovec kupil staro omaro. Poklical je nekega mizarja, da mu omaro popravi. Mizar je pa našel v notranjosti predal, v katerem je bilo $44,000 skritih. Vnel se je prepir med mizarjem in med trgovcem, čegav je denar. Prepirala sta se toliko časa, dokler je nekdo poklical policijo. Toda ko je policija dospela, sta oba že zginila. Z njima pa tudi denar.

Smrt rojakinje

Umrla je Mrs. Josephine Kovach, rojena Ferenčak. Umrla je v Lakeside bolnici, kamor so jo včeraj v naglici prepeljali, da ji rešijo življenje. Tu zapušča soproga Antona in pet otrok. V Pennsylvaniji zapušča brata Franka, v Evropi pa brata Andreja in sestro Frances. Rojena je bila v vasi Boršt, fara Krka, in je prišla v Ameriko pred 26. leti. Stara je bila 49 let. Pogreb se vrši v soboto zjutraj iz hiše žalosti na 17721 Malvern Ave., blizu Waterloo Rd. Ranjka je bila članica društva sv. Janeza Krstnika, št. 37 JSKJ. Pogreb vodi A. Grdina & Sons. Naše iskreno sožalje soprogu in preostalim sorodnikom.

Najdena denarnica

Na prireditvi društva "Strugglers" v S. D. Domu preteklo nedeljo se je našla mala ženska denarnica. Dotična jo lahko dobi na 15702 Waterloo Rd., ako vpraša za Mr. Lindy Lokar.

Japonska je "pripravljena," ako začne Rusija z vojno v Mandžuriji

Tokio, 19. aprila. Visok zastopnik japonske vlade je danes izjavil, da pomeni navzočnost 70,000 mož ruske armade ob sibirsko-mandžurski meji veliko vojno nevarnost, pa naj imajo Rusi armado ob meji radi ofenzive ali pa defenzive. Japonska vlada se je po svojem zastopniku na ta način izjavila, ker piše ameriško časopisje, da je navzočnost japonskih vojakov v Mandžuriji izzivalna, in da Japonci na vsak način želijo, da pride do vojne med Rusijo in Japonsko. Japonska vlada ponovno zatrjuje, da ona ne bo napadla Rusov, ako se držijo Sibirije in ostanejo tam, preprečila bo pa vsako vmešavanja ruskega vojaštva v mandžurske razmere. "Zelo resne posledice bodo nastale," se je izjavil japonski zastopnik, "ako se pripeti kaj enakega, kot se je zgodilo zadnji teden, ko je bil bombardiran japonski vlak z vojaštvom v bližini Harbina." Japonski zastopnik je dejal, da ima vlada verodostojna poročila, da so bili v afero zapleteni ruski komunisti. V kratkem se sestanejo v Genevi, v Švici, ameriški državni tajnik Stimson, ruski in japonski zastopnik. Ob priliki tega sestanka se bo govorilo o mandžurskem vprašanju.

Suhači se pripravljajo proti Chicagi

Chicago, 19. aprila. Zvezni prohibicijski agenti se pripravljajo, da posušijo Chicago, vsaj kar se tiče političnih konvencij v juniju mesecu. Kot znano, se vrši republikanska predsedniška konvencija v juniju mesecu, in ob tej priliki se precej pije od strani delegatov. Zvezni agenti bodo skušali to preprečiti..

Delavcem je bilo zapuščenega $27,000,000

Chicago, 19. aprila. Lansko leto je umrl Richard Crane, predsednik Crane Manufacturing Co. V svoji oporoki je določil, da podedujejo za njim njegovi uslužbenci. Zapustil je nekako $27,000,000. Vseh delavcev je bilo nekako 6,000, ki bodo deležni tega denarja. Enake oporoke še niso zaznamovali v Chicagi.

Slabo plačilo

Ko je policist Sorge kazal pot nekemu avtomobilistu v bolnico na 67. cesti in Carnegie Ave., je bil zadet od istega avtomobila in tako nevarno poškodovan, da ima zlomljeni obe nogi in je dobil tudi nevarne poškodbe na glavi. Nezavestnega so odpeljali v bolnico. Policist je dotičnega avtomobilista ustavil na 55. cesti in Carnegie Ave., ker je vozil skozi rdeči prometni signal, toda avtomobilist je pognal naprej in policist na motornem kolesu pa za njim. Dobil ga je na 60. cesti in Carnegie Ave. Toda ko je avtomobilist povedal, da pelje bolnega otroka v bolnico, ga je policist spustil in mu pokazal pot v bolnico. Ko je zavil avto na dovozno pot k bolnici, je pri tem podrl policista na motornem kolesu in mu povzročil težke poškodbe.

Mr. Lausche odsoten

Danes zjutraj se poda Mr. Frank J. Lausche v Coumbus, Ohio, v zadevi morilca Glasscocka, ki bo v petek zjutraj poslan na električni stol. Mr. Lausche se vrne v petek v Cleveland.

Suhači bi radi postavo, ki prepoveduje kupovanje opojne pijače

Washington, 19. aprila. Kljub silnemu protestu od strani večine prebivalstva Zedinjenih držav radi prohibicije, pa se voditelji suhačev niso ustrašili, pač pa so prišli pred senatno zbornico kongresa in so zahtevali, da se naredi postava, glasom katere bi bilo prepovedano kupovati opojno pijačo. Kot znano, danes kupovati pijačo ni postavno prepovedano. Eden največjih suhačev v senatu, demokratski senator Sheppard iz Texasa, se je danes tozadevno izjavil: "Mi se nikdar ne bomo podali. Mi smo večni nasprotniki nepoštenosti." Sheppardov predlog se glasi, da bi bil oni, ki kupi opojno pijačo, kaznovan z $10,000 globe in z zaporom pet let pri težkem delu. Senator Sheppard je takoj zahteval, da se sprejme enaka postava, rekč, da bo s tem prohibicija dobila trdna dela in bo vsaka pijača zginila. V senatu je bil včeraj tudi poražen predlog za dovolitev 4 procentne pive. Sedaj pride na vrsto predlog za dovolitev pive, ki vsebuje 2.75 procentov alkohola.

Naši naročniki so tudi izborni detektivi

Celo kopico pisem je prejelo zadnje dni naše uredništvo, v katerih pismih naročniki razmotrivajo na dolgo in široko, kdo bi bil mrtvec na mostu in kdo bi bil morilec, o katerih piše pisatelj povesti "Mrtvec na mostu" v tako skrajno zanimivem tonu. Nismo mislili, da bo v resnici kdo pogodil pravega v očigled skrajno zapletenih dogodkov v romanu, toda istina je, da so se oglasili trije naročniki, ki so pogodili pravo. Imen za danes še ne bomo izdali, pač pa na dan, ko bo priobčeno 28. poglavje tega romana. Nadaljni odgovori se seveda ne sprejemajo več. Iz pisem, ki smo jih dobili, se sklepa, da so naši naročniki brihtnih glav in mislečega razuma. Kot smo omenili dobi oni, ki prvi najbolje pogodi, nagrado $5.00. Dotični je že izbran. Drugi dobi $3.00, in tudi ime tega smo že izbrali, in rekli smo, da damo še tretjo nagrado onemu, ki ustreli največjega kozla pri reševanju skrivnostne uganke. Tudi tega smo že izbrali. Pazite, kdaj bo priobčeno 28. poglavje povesti "Mrtvec na mostu," in isti dan bodo naznanjena tudi imena srečnih naročnikov. Berite povest do konca, in stavimo, da večina naročnikov še v zadnjem poglavju ne bo vedela, kdo je bil pravi morilec. Medtem pa naznanjamo, da ima uredništvo zopet pripravljen nadvse zanimiv roman "Ljubavne strasti," katerega boste čitali z največjim zanimanjem. Naročite se pravočasno, da boste imeli ves roman na razpolago. Prestavo je preskrbel za "Ameriško Domovino" g. Marjan Urbančič.

Vest iz domovine

Mrs. Mary Lupšina, South Miles, Lee Road, nam naznanja, da ji je na Bizeljskem pri Brežicah umrla 82 let stara mati. V Clevelandu zapušča hčer Marijo in v domovini pa hčer Jožefo Urek.

Državljanska šola

Pouk v državljanski šoli se vrši vsak četrtek ob 7. uri zvečer v veliki dvorani javne knjižnice na 55. cesti in St. Clair Ave.

Zahteva na governerja države Ohio, da preneha z vojno s premogarji

Cadiz, Ohio, 19. aprila. Čete narodne garde, ki so postavljene v tej okolici, so sinoči dobile povelje, da mobilizirajo okoli Somerset premogovnika, potem ko je naenkrat odnehala ulična razsvetljava. Vendar, ko je dospelo tja vojaštvo, se je naznanilo, da je vse mirno, in premogarji niti ne mislijo na kravale. Dospela pa so poročila v glavni stan narodne garde, da so štrajkarji prerezali žice, ki dovajajo elektriko v mesto. Pozneje pa se je zopet poročalo, da to ni resnica. Vsa pota, ki vodijo v Somerset in Adena premogovnik, so ostro zastražena z vojaštvom, ki ima nabite puške in bajonete in strojne puške. Vendar je vse mirno, razven včeraj, ko so nekateri piketi skušali prodreti skozi vojaško barikado, pa so vojaki začeli streljati in so bili trije ranjeni. Medtem se pa vršijo razna mirovna pogajanja. Zastopniki United Mine Workers zahtevajo, da se dovoli unijskim piketom, da mirno vršijo svoj posel pred premogovniki. Poravnava štrajka na način, da dobijo premogarji tako plačo, da lahko živijo ob njej in ki dovoljuje operatorjem toliko, da jim ni treba zapreti. Včeraj popoldne se je zbralo kakih 400 ljudi iz drugih okrajev, ki so hoteli napasti vojaško barikado. Dobili so svarilo, da odnehajo, in ker so kljub temu naskočili barikado, so dobili vojaki povelje streljati. Trije so bili ranjeni. Najbolj so bili začudeni ljudje, katerim so voditelji zagotovili, da vojaki ne bodo streljali. Unijski voditelji so danes brzojavili governerju, da oni garantirajo za mir, toda med premogarji so komunistični agitatorji, ki zagovarjajo piketiranje v masah in nasilje. Unijski voditelji ne morejo biti odgovorni za komuniste. Vojaški poveljnik je dal razglasiti vsepovsod, da narodna garda absolutno ni na mestu, da bi varovala kompanijske operatorje, pač pa da čuva ljudi, ki hočejo delati in da skrbi za mir. 105 premogarjev se je danes oglasilo, da bi šli radi delat, ako se jim garantira, da ne bodo napadeni.

Možje so se naveličali ženske vlade

Grover Colo., 19. aprila. že skoro dve leti vladajo v tem mestu same ženske. Niti enega moškega ni v javnem uradu. Sedaj so se organizirali vsi moški in bodo skupno nastopili v prihodnjih volitvah, ker so se naveličali "vlade kikelj," kot se izjavljajo.

Župan čaka obsodbe in je zopet izvoljen

Flint, Michigan, 19. aprila. Župan William McKeighan, ki čaka sodne obravnave na zvezni sodniji, kjer je tožen radi kršenja prohibicije, je bil danes ponovno izvoljen županom tega mesta. Župan je bil obtožen zaeno s policijskim načelnikom in tremi drugimi mestnimi uradniki kršenja prohibicije.

3000 novih volivcev

Volivni odbor naznanja, da se je do sinoči do 9. ure registriralo 3000 novih volivcev za primarne volitve 10. maja.

Brezposelni se učijo

600 brezposelnih je prišlo včeraj na Western Reserve univerzo, kjer se bo delil dnevno brezplačen pouk o raznih predmetih.

Smith ima načrt, kako uravnati vojne dolgove brez škode za narode

Washington, 19. aprila. Moratorij na vojne dolgove, kakor ga misli izpeljati Alfred Smith, bi odložil vsako plačevanje na vojne dolgove za 20 let. Poleg tega bi pa po Smithovem načrtu štirim državam bili odpuščeni dolgovi, dočim bi se ostalim državam znižal njih dolg od 25 do 75 procentov. Načrt se glasi sledeče: Plačila na vojne dolgove evropskih narodov Zedinjenim državam bi ponehala za prihodnjih 20 let. Tekom te dobe pa bi se kreditiralo vsem državam, ki dolgujejo, 25 odstotkov svote, za katero kupujejo blago v Zedinjenih državah, na njih vojni dolg. Na primer, ako bi Francija kupila tekom enega leta blaga v Ameriki za $100,000,000, bi se njen vojni dolg v istem letu znižal za $25,000,000. Governer Smith ni označil, ali se tekom moratorija, ki naj traja 20 let, opusti tudi plačevanje obresti. Obresti na vojne dolgove, ki jih dolguje Evropa, bi znašale v prihodnjih dvajsetih letih nič manj kot $10,621,185,993, skoro toliko, kot znaša ves vojni dolg v svoti $11,500,000,000. Nihče ne ve, za koliko bodo dolžniki kupili blaga v Ameriki v prihodnjih dvajsetih letih, toda če se vzame za podlago leta 1929, 1930 in 1931, bi svota znašala $22,-152,360,000. Petindvajset procentov od tega znese nekoliko več kot $5,000,000,000, kar bi se črtalo. Smith predlaga, da se odpusti vojni dolg sledečim državam: Belgiji, Finski, Grški in Ogrski. To znese nekako $560,-000,000. Jugoslaviji bi se znižal dolg za 10 procentov.

Odmevi petletnice

Poročano je bilo obširno, da je društvo "Strugglers" št. 614 S. N. P. J. preteklo nedeljo praznovalo 5 letnico svojega obstanka na posebno slavnosten in uspešen način. Mr. Lindy Lokar, predsednik društva, se tem potom prav iskreno zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli, da je bilo praznovanje 5 letnice društva tako ogromen uspeh. Sodelovanje vseh skupaj je pripomoglo k tako sijajni proslavi. Iskrena hvala vsem. Lindy Lokar. — Tekom dveh dni je bilo prodanih vsega skupaj 1417 vstopnic k raznim prireditvam društva, kar je nekaj nezaslišanega. Trofejo za največjo udeležbo iz daljnih krajev so odnesli mladi rojaki iz Yukon, Pa., ki so prišli v Cleveland s posebnim busom, 22 mož po številu. "Birthday cake" je dobila Mrs. Ed. Hoffert. Vsega skupaj je bilo zastopanih pri slavnosti 26 angleško poslujočih društev. 150 oseb se je udeležilo zvečer banketa. Vsa prireditev je bila v resnici ogromen uspeh.

Listnica uredništva

Naročnica. Peta obletnica poroke se imenuje — lesena poroka. — P. B. Pojdite na glavni policijski stan in vprašajte za policijskega prosekutorja Mr. Surtza. On vam bo gotovo prijazno postregel. — A. K. Vzelo bo še več mesecev, predno stopi določba za zvišano poštnino v veljavo. Predlog se nahaja sedaj v senatu. Pred 1. julijem poštnina za pisma gotovo ne bo zvišana. Pozdrav!

* Velika povodenj je nastala v severni Jugoslaviji. Poročila ne omenjajo drugega.

Nekaj ukrepov mestne zbornice v Clevelandu. Spremembe v voznini

Pretekli pondeljek večer je bilo sprejetih in vloženih več važnih predlogov v mestni zbornici. Omenili smo že, da je mestna zbornica dovolila izplačilo $25,000 pod posebne dodatke za izvršitev raznih mestnih del. Mestna zbornica je nadalje sprejela postavo, glasom katere morajo biti pogrebniki licenzirani. Nova postava določa, da vsak pogrebnik, ki je že tri leta v svojem poslu, dobi licenco brez vprašanja, toda novi prosilci za pogrebne posle, morajo imeti skušnjo. Vsak pogrebnik mora plačati $10.00 letne takse, in $2.00 za vsakega svojih pomočnikov. Tudi se mora plačati posebna taksa za vsako podružnico pogrebnega zavoda. Nadalje je bila sprejeta resolucija, glasom katere mesto ne bo zahtevalo 6 odstotkov dohodkov od rokoborbe, ki jo priredijo "Elks," in kateri dohodki gredo za mleko za potrebne otroke. Councilman Michell je vložil resolucijo, ki zahteva, da se upelje 1 cent voznina po ulični železnici za šolske otroke izpod 12. leta. Ta voznina bi bila veljavna med 7:30 zjutraj in 4. uro popoldne. Vsak bi plačal samo en cent, dočim so morali doslej plačevati 25 centov na teden. Nadalje je bila sprejeta resolucija, ki naklada družbi cestne železnice, da podaljša rabo tiketov po $1.00 za tedensko vožnjo do 7. maja. Councilman Artl je nadalje stavil predlog, da se naloži obrtnim in poklicnim šolam $50.00 davka na leto in morajo položiti $5,000 bonda, da garantirajo, da njih šole odgovarjajo vsem predpisom in da ne zapeljujejo učencev v nepravem pouku. Councilman Marshall je predlagal, da se dovoli $330,000 za nadaljevanje gradbe podzemeljske razstavne dvorane.

Pogrebnik, kandidat, pijan, zaprt in mrtev

Birmingham, Mich., 19. aprila. Stanley Pancholek, 40 let star, po poklicu pogrebnik, ki je bil pri zadnjih volitvah za župana poražen z malo večino, je bil danes najden mrtev v policijski celici, kamor so ga pripeljali pijanega.

Abraham, Izak in Jakob so novorojenci

Bainbridge, Georgia, 19. aprila. V orgljah tukajšne židovske sinagoge je mačka povrgla tri mlade mačke. Začudeni cerkovnik jih je takoj imenoval: Abraham, Izak in Jakob.

Kakor si postelješ . . .

Ob priliki ene zadnjih razstav živil v Clevelandu se je tudi z velikim pompom naznanilo, da se bo ob zaključku razstave vršila javna poroka v mestnem avditoriju. In res sta se našla tedaj 28 letna Elsie Gaston in 28 letni Howard Hallett, ki sta se med šundrom in veseljačenjem javno poročila. Včeraj pa je bila "javna nevesta" na sodniji za razporoko. Rekla je, da notoriteta in jeziki radi njene javne poroke so ji povzročili samo gorje v zakonskem stanu. In pohištvo, ki sta ga dobila ženin in nevesta na razstavi zastonj, je ženin že zdavnej zastavil in za skupiček kupoval žganje ter bil vsak dan pijan. Dober apetit!

* Graf Zeppelin je danes ponovno dospel v Brazilijo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00; četrt leta $1.75
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 93, Wed., April 20th, 1932

Kdo bo vodil demokrate?

Demokratska stranka zlepa v zgodovini Zedinjenih držav še ni imela tako sijajne prilike izvoliti svojega pristaša za predsednika Zedinjenih držav, kot se ji nudi prilika ravno letos. Niti po polomu republikanskega režima v letu 1912 ni imel Woodrow Wilson toliko prilike na zmago, kot jo ima letos demokratski predsedniški kandidat.

Da je to resnica, nam kažejo in pričajo dogodki, ki se dnevno dogajajo okoli nas, po vseh državah ameriške Unije. Mala in velika mesta, kjer so republikanci prej dolga leta gospodarili, volijo demokratske župane, v kongresu so dobili demokrati že precejšno večino, kakoršnje niso imeli že od leta 1918, v 29 državah izmed 48 so izvolili demokratske governerje, v senatu Zedinjenih držav imajo republikanci komaj en glas večine, skratka vse, prave aktivnosti v političnem življenju kažejo na demokratično zmago.

Ne bomo v tem članku podrobneje omenjali razliko med republikansko in demokratsko stranko. Storimo to ponovno ob drugi priliki. Le oni, ki ne pozna ameriške zgodovine, ameriških velikih mož, ameriškega značaja, more trditi, da ni razlike, in če ga vprašate, naj svojo trditev dokaže, vas bo odpravil z nekaj psovkami ali pa nerazsodno trditvijo Ameriški narod je veliko bolj zrel v političnem življenju, da dobro pozna politične aktivnosti, dočim smo se mi 90 procentov slednje morali naučiti od Amerikancev, ker ogromna večina nas vseh se politično ni udejstvovala v stari domovini.

Zanima nas danes vprašanje, komu bo demokratska predsedniška konvencija poverila letos vodstvo stranke, kdo bo demokratski predsedniški kandidat. Od srečne izbere pravega kandidata je odvisen večji ali manjši uspeh pri predsedniških volitvah. Dočim vlada pri republikancih veliko pomanjkanje kandidatov, ker poleg Hooverja ni nobenega resnega kandidata, pa so demokrati še prevč preskrbljeni z njimi.

Poglejmo Alfred Smitha, ki je bil zastavonoša demokratske stranke v letu 1928. Dočim je Smith od zadnje predsedniške kampanje pa vse do februarja meseca letos molčal glede bodoče kandidature, pa je februarja meseca najprvo izjavil, da se ne bo ponujal za kandidata, toda če ga želi predsedniška konvencija imenovati, tedaj sprejme kandidaturo. To svoje stališče je mesec dni pozneje v toliko spremenil, da je izjavil da je kandidat, in sicer s tem, da je dovolil v nekaterih državah demokratskim delegatom, da se izjavijo za njega.

Naše mnenje o Smithu je, da če ni mogel prodreti v letu 1928, ko je imel toliko prilike tudi ne bo mogel v letu 1932, kajti med sicer ogromno večino liberalnih Amerikancev, jih je vedno nekaj milijonov, ki so pravi fanatiki, ki mislijo, da Ameriko vrag vzame ob isti priči, kakor hitro pride katoličan za predsednika. Mi vemo, da je med vsemi demokratskimi voditelji Smith najbolj zmožen in najbolj ljudski kandidat, in da bi pod njegovo vlado priprosti narod prišel do besede, toda kot vsa znamenja kažejo, Smith ne bo dobil potrebne dvetretinske večine na predsedniški konvenciji.

Drugi kandidat, ki pride zelo resno v poštev, je sedanji governer države New York, Franklin Roosevelt. Mož se je izkazal zelo spretnega pri vodstvu državnih poslov države New York, je osebno čist, pristen demokrat, in če ga Alfred Smith količkaj podpre s svojimi pristaši, je Franklin Roosevelt prav lahko nominiran. V demokratskih državah, kjer so doslej državne konvencije demokratov zborovale, so se slednje skoro izključno izjavile za Roosevelta.

Dočim republikanska narodna konvencija izvoli svojega kandidata z nadpolovičnim številom glasov predsedniških kandidatov, pa mora dobiti predsedniški kandidat demokratske stranke dvetretinsko večino oddanih glasov. Ta dvetretinska večina prevladuje pri demokratski stranki, da se toliko bolj pokaže v javnosti, da uživa demokratski kandidat toliko večje zaupanje svoje stranke.

Poleg Roosevelta in Smitha se imenujejo na odličnem mestu kot predsedniški kandidati Newton D. Baker, bivši župan Clevelanda, Albert Ritchie, governer države Maryland, predsednik poslanske zbornice kongresa John Garner in governer države Oklahoma, Murray. Zna se zgoditi, da niti Smith, niti Roosevelt ne dobita nominacije, pač pa eden izmed ostalih omenjenih. Najbo kdorkoli, kandidat demokratske stranke je letos siguren, da bo izvoljen prihodnjim predsednikom Zedinjenih držav.

D O P I S I

Cleveland, O.—Prosim Vas malo prostora v Ameriški Domovini, saj Vaš list nam še da malo tolažbe in tudi smeha, kadar ga čitamo, posebno Jakatova kolona ga pihne. Vse je nekako moderno v teh časih. Ta moda nas od ene strani varuje težkega dela, od druge strani nas pa še bolj mori in tlači v grob, kakor delo. Ako ni dela, tudi ni jela; ta pregovor nam je znan vsem še izza bosopetih let, ko so ga nam naši starši dan za dnem na ušesa ubijali, posebno takrat, ko smo pozabili na delo in smo se otroci skupaj zbrali in malo pcigrali. Ko smo pa prišli domov, je bil pregovor takoj na vrsti, pa še po betici smo jih dobili povrhu. Včasih se je še kikljica privzdignila, da je šiba prišla bolj do veljave. Tukaj pa Bog ne daj, da bi starši svojim otrokom take hude kazni dajali. Ko je otrok star šest let, pa že pove: "Saj tepsti me ne smeš, bom poklical(a) policmana."

Tudi zadnjo zimo smo imeli precej moderno. Vso zimo je rastla zelena travca in rožice so cvetele. Imeli smo dovolj prilike vso zimo se sprehajati po lepem, suhem in gorkem vremenu do 21. marca. Ta dan, ki je prvi spomladanski dan, nam je pa rožičke pokazal (kakor nam jih vsak dan kaže Hooverjeva prosperiteta). Zjutraj je bilo lepo, potem se je pa začelo temniti. Najprej je deževalo, potem je začel pa padati sneg, bliskalo se je, grmelo in treskalo. Moj fant, hočem reči moj soprog in jaz dobro veva, kako je bilo, ko sva šla okrog desetih domov in sva morala stopiti pod streho neke gasolinske postaje, da sva vedrila in pričakovala busa, da se odpeljeva domov. Okrog naju se je bliskalo, grmelo, treskako in dež je lil curkoma. Lahko si predstavljate, da je bila tistikrat ljubezen med nama, če bi jo prej nikoli ne bilo. Stisnila sva se skupaj in jaz sem rekla mojemu možu: "Le skupaj se tiščiva, ako sedaj v naju trešči, bova šla skupaj in gorka v nebesa. Le korajžno pojdiva na oni svet."

Mesec april je pa komaj polovico prešel, pa nam je že vse štiri letne čase pokazal. Oblagodaril nas je s solncem, gorkoto, dežjem, snegom, mrazom in viharjem, tako da smo mislili, da smo že v Sibiriji. Povrhu nam pa še slana posiplje sedaj, ko bi morale spomladanske rožice cveteti, pa se sirotice v popkih tiščijo, ko jih slanca čez noč zamori. Tako dela slana z mojimi ušivčki ali jurčki in narcisami.

Ravno tako je z našim življenjem. Kako si je naš narod lepo preskrboval za bodočnost, da se ga ne bi v starosti preganjalo. Ta moderna doba in Hooverjeva prosperiteta, ki vlada sedaj, nas je pa že pripeljala v revščino, ko smo vendar še zmožni, da bi si s svojimi rokami za življenje zaslužili. Možje velikih glav nas siromake odirajo na en ali drugi način, sami sebi pa žepe polnijo, ker znajo dobro voditi politiko in goljufati. Če ga pa usoda zadene in pride njegova goljufija na dan, se pa samo par dni o tem piše in govori, potem pa zopet vse utihne. Kazen se pozabi, ali se ga pa za neumnega spozna in oproščen je vsega. Če pa siromak, ki nima ničesar dati v usta, ukrade en hlebček kruha, da bi ga dal svojemu lačnemu otroku, pa dobi 10 do 15 let ječe.

Da si pa malo olajšamo skrbi in smo preskrbljeni v slučaju bolezni in naši dragi v slučaju smrti, pa skupaj znašamo na kupček, da s tega prihranjenega kupčka pomagamo eden drugemu. To so pa naša podporna društva in jednote. Vzdržujemo jih po zakonih držav in jednote imajo svoje redne konvencije To leto bo imela 14. redno konvencijo v Indianapolis, Ind. že 34 let stara, lepo napredujoča, poštena, in v vseh ozirih skrbna mati, Jugoslovanska Katoliška Jednota. Kateri živi pod njenim okriljem, je preskrbljen, ker ona je dobra, skrbna mati. Deli podporo v bolezni in plačuje točno in pošteno posmrtnino dedičem, za kolikor je bil član ali članica zavarovan. Pod njenim okriljem imamo tudi mladinski oddelek, za katerega se plačuje samo 15 centov mesečno in plačuje se posmrtnina po letnici starosti.

Cenjeni čitatelji in čitateljice Ameriške Domovine, kateri še niste člani Jugoslovanske Katoliške Jednote, pristopite pod njeno okrilje, dokler imate še čas, dokler ste zdravi in še mladi. Mogoče ne bo dolgo, pa vas zadene bolezen ali smrt in prepozno bo.

Cenjene članice društva Jutranja zvezda št. 137 JSKJ pa prosim, da se gotovo udeleže seje, ki se vrši 21. aprila. Začetek seje je ob pol osmih zvečer pri sosestri predsednici Juliji Brezovar, 1173 E. 60th St. Na tej seji bomo imele več važnih stvari za razmotrivati in tudi volitev delegatine bodo za 14. konvencijo. Pridite gotovo!

Bodite pozdravljeni vsi člani in članice JSKJ, in čitatelji ter čitateljice Ameriške Domovine.

Mary Bradač, tajnica,
1153 E. 167th St.

Cleveland (Newburg), O.—Ribničan je šel k g. župniku, se lepo odkril ter prav lepo prosil: "Gospod župnik, lepo prosim, svetega Jurija oznanite, da bom mogel iti s svojo suho robo po svetu!"

Tudi naš g. župnik, Father Oman, so minulo nedeljo oznanili sv. Jurija. Pa to ni toliko zanimivo, saj sv. Jurij je vsako leto. Zanimivo je pa tem bolj, ker se naši mladi fantje tako pridno učijo, vadijo in pripravljajo za Jurjevo nedeljo, za dan 24. aprila. Ko sem v nedeljo šel po 82. cesti, sem slišal iz več hiš krasne melodije, pa vprašam nekega fantiča, kaj imajo, če imajo krstijo. Pa mi odgovori: "O, ne! Učijo se za v nedeljo." Enako sem naletel tudi na Union Ave. Lepi glasovi harmonike so se slišali iz treh hiš obenem. Pa poženem lizo še naprej. Pripeljeva se z lizo v Maple Heights. Zopet povsod veselje. Pri Lipoglavškovih in pri Vrčkovih so ubirali strune, da sem mislil, da jih je kar nebeško lepo poslušati. Iz dvorane se pa ob večerih zopet sliši smeh, godba, petje in ples, da poslušalec ne ve, katerim točkam bi bolj obračal pozornost.

Dekleta so pa bolj mirne narave, se pa pridno učijo v svojih klubih. Gotovo bodo očarale udeležence. Vse to se pripravlja za Jurjevo nedeljo, za 24. aprila. Kaj bomo pa napravili mi? Ali bomo doma sedeli, pa pustili igralce same v dvorani? Ne in gotovo ne! Kdor res ne more plačati vstopnine, naj se zglasi pri blagajniku, pa jo bo dobil na mesečne obroke. Da bo le dvorana napolnjena. Zato vsi v dvorano!

Starši naj si pa zapomnijo sledeče: popoldne ob 2:30 je predstava za otroke. Vsi otroci naj pridejo. Nekateri imajo naravni dar učenja za glasbo ali petje. Ko vidijo svoje sovrstnike kako lepo igrajo ali pojo, se jim bo vzbudilo veselje do lepe glasbe. Posledica temu bo, da boste tudi vi imeli umetnika doma.

Zvečer, točno ob 7:30 pa se prične predstava za odrasle. Ker je program jako obširen, se prosi občinstvo, naj bi bilo nekoliko bolj zgodno. Mučno je za igralce in udeležence, ako je med igranjem šum po dvorani. Vemo, da se mladina tudi rada zavrti, in bo za te skrbela godba članov "Midnite Rangers Kluba iz Maple Heights."

Gotovo se bo vsem dopadlo, zato kličem vsem: na svidenje na Jurjevo nedeljo v dvorani S. N. Doma na 80. cesti v Newburgu.

J. Resnik.

Cleveland (Nottingham), O.—Ko sem danes dobil Ameriško Domovino, vidim na prvi strani iste pozdrave starki zimi. Kar se v časopisih piše in seve tudi bere, pravijo, da je res. Upam torej upravičeno, da jo je ta stara nadloga v resnici in za gotovo enkrat pobrala od nas. Mislim, da se je pokora stara dovolj dolgo valjala tukaj, torej se z veseljem pridružujem tudi jaz in ji z navdušenjem kličem: good-bye!

Težko je bilo do sedaj, dokler je bila zima, ker pravijo, dokler je zima, je rad mraz. Mraz, to je huda stvar, dvakrat huda, če ga nimaš s čim pregnati, če ni kurjave ne ohajčana in ne "špage." S čim se boš ogrel? Ko sem včasih tožil, da me zebe, mi je svetovala stara, naj spijem skodelico kave. Včasih sem jo ubogal, pa je bilo boljše za en čas. Potem je bilo pa zopet tisto mrtvičenje po želodcu, pa nobenih arcnij. "Rajši nič," sem rekel in tako je obveljalo z nič za kake tri tedne.

Že večkrat sem se namenil pisati kako stvar v časopis, pa kako bom pisal, če me zebe. Že od jutra danes sem ugibal, če je še zima ali ni, me li še zebe ali ne. Sam sebe nisem bil gotov. Ko pa dobim časopis in vidim, da je s zimo v kraju, pa takoj pograbim za peresno držalo, hitro poiščem črnilo in začnem čečkati to, kar vidite in še to kar sledi.

Poročal bi namreč rad, da priredi 1. maja društvo Najsvetejšega imena v Euclidu, O. plesno veselico v spodnjih prostorih cerkve sv. Kristine. Godba bo za stare in mlade. Stari menda godrnjajo,, ako ni polk, mazurk in valčkov, pa sem slišal, da na tej prireditvi jih bo dovolj. Kar se tiče okrepčil, bo izvrstno preskrbljeno, vsaj tako so ženske zagotovile. Da ne bo treba biti nikomur žejen, povem jaz, da ima ongav Andrejc nekje še nekaj dog mokrih (pa ne od vode).

Tako torej, faranje in vsi drugi rojaki. Vabi se vas najvljudneje, da posetite 1. maja to prireditev, posebno še, ker gre ves dobiček za cerkev, ki je naša in za katero smo dolžni vsi delovati. Na svidenje torej 1. maja v spodnjih prostorih cerkve sv. Kristine. Pozdrav!

L.T.

Cleveland, O.—Prav lepo se Vam zahvaljujem za nogavice, ki sem jih dobila za nagrado. So prav lepi in trdni. Hvala tudi Mr. B. B. Leustig-u, kjer sem jih dobila in ga priporočam ženskam in dekletom, naj kupujejo pri njem. Tudi jaz bom vedno pri njem kupovala, ker ima res fino in trpežno blago. Vam pa priporočam, da daste zopet kmalu, kakšno nagrado, da bomo imeli malo zabave in tudi nagrade, ki nam prav pridejo v teh časih republikanske prosperitete. Pozdrav!

Frances Jereb.

Cleveland (Newburg), O.—Nedeljski koncert zbora "Cvet" zadnjo nedeljo se je lepo završil. O koncertu samem je bilo že včeraj poročano, zato bom pa jaz povedal nekaj drugega. Po koncertu smo se podali v spodnje prostore, kjer smo se lepo zabavali in bili dobre volje vsi skupaj. Primerno je, da se zahvalim rojakom od socialističnega kluba št. 28, ki so nas prišli obiskat ob zaključku, za njih grde psovke. Lepo delo, lepa izobrazba! Sramota je to za človeka, ki se nekaj šteje, pa je slabši kot cestni pometač. Uporabljali so najgrše psovke in kletve. To se pravi da je napredek! Le tako naprej, pa bomo prišli še do lepega uspeha. Zahvaljujem se tudi za psovke, ki so jih meni dajali po cesti domov grede. Zapomnijo naj si pa, da nas to ni nič bolelo in nas tudi ne bo, vam se bodo pa obrazi izpreminjali, ko bomo šli mi z lepim uspehom naprej. No, saj ne vedo, kaj delajo. Pozdrav!

Louis Curk.

Prisegam . . .

Euclid, O.—Naj mi bo dovoljeno, da se zopet malo oglasim kar se tiče našega društva sv. Kristine št. 219 KSKJ za proslavo petletnice društvenega obstoja. Celemu svetu je znana današnja kriza, ki tepe narode, kakor še nikdar poprej. Ta strašna šiba je posegla s svojo kruto in neusmiljeno roko tudi med naše društvo in sicer najhuje pa ravno za našo obletnico.

Imamo člane in članice, kateri so bili dobri in zvesti člani našega društva in jednote, kakor tudi dobri in vneti člani za napredek naroda in vere. Toda danes žalostno premišljajo v pomanjkanju, skoro že v lakoti, kaj jim bo za storiti. Zato je pa naše društvo sklenilo, da priredi za petletnico nadvse krasno in v srce segajočo igro "Prisegam." S to predstavo bi vsaj nekoliko radi pomagali našim članom in članicam, vsaj toliko, da še ostanejo pri društvu in jednoti. Prepričan sem, da bo njih hvaležnost trajna. Vsakdo lahko ve, da priti na sejo in tam prositi milosti in potrpljenja ni lahka stvar. Ali ni taka ponižnost dovolj velika? Zato pa prosim in apeliram na vse može in žene, fante in dekleta, katere še ne tlači strašna roka depresije, da posetijo to predstavo. Vsak, kdor pride na to predstavo, bo imel poleg par ur dobrega duševnega razvedrila tudi zavest, da je storil dobro delo za svojega bližnjega.

Kar se pa tiče igre, pa smelo trdim, da kaj takega še ni bilo v Euclidu. Za razdelitev vlog se ni gledalo na prijateljstvo ali osebnost. Gledalo se je na zmožnost, na osebo, ki odgovarja vlogi. Prepričan sem, da so vse vloge v dobrih rokah.

Kot znano, se ta igra vrši v nedeljo 24. aprila v šolski dvorani sv. Kristine in sicer popoldne in zvečer. Predstava popoldne ob dveh je za otroke, pa naj bodo iz javnih šol ali pa iz šole sv. Kristine. Vsi so dobro došli.

Vstopnina popoldne za otroke je 10 centov. Med dejanji bo zabava, zato naj starši pošljejo svoje otroke na to prireditev, ker bodo imeli več zabave in več koristnega in poštenega bodo videli in to pod nadzorstvom čč. šolskih sester, kot pa po raznih drugih gledališčih.

Zvečer se pa prične predstava točno ob pol osmih. Tukaj se bo pa pokazala vsa dramska zmožnost naše naselbine. Pridite gotovo, pa tudi točno. Med dejanji nastopijo razni mladi umetniki od blizu in daleč. Po igri zvečer pa bo prosta zabava in ples. Pri večernih vstopnicah bodo tudi door prizes. Srečni bodo, ki jih bodo dobili, ker jih bo več. Postrežba bo tudi najboljša. Izvrstna godba, okusna jed in vse drugo bo na razpolago. Najvljudneje ste vabljeni od blizu in daleč, predvsem pa bratje in sestre naše matere K. S. K. Jednote, kakor tudi člani in članice naših bratskih zvez in jednot. Le pridite, ne bo vam žal. Pozdrav!

Frank Kosten.

PRAKTIČNI NASVETI

Kako zmehčamo trdo usnje. Na primer pri čevljih, ki so bili mokri in so se potem razsušili, namažimo usnje z glicerinom. Pa tudi z navadnim oljem lahko namažemo, če usnje ni fino.

Pri pristno barvastem blagu odstraniš oljnate madeže z vročim lugom ali mlekom. Nazadnje je treba še dobro izprati v vroči in naposled v mrzli vodi. — Iz podloge za obleke pa lahko spraviš oljnate madeže s tem, da jih najprej potreseš s suho glino, pustiš tako nekaj ur, nato pa dobro izpereš v vroči vodi.

Razni slikarski čopiči, ki so postali od barve trdi, se spet zmehčajo, ako jih vtaknemo v olje in hitro z njimi potegnemo čez vroče železo tako, da se ščetine dotaknejo železa. Nato je treba čopič hitro vtakniti v že pripravljeno mrzlo vodo. Po potrebi to ponovimo.

Pepel od premoga kot gnojilo. Za vrtnarstvo pepel od premoga sicer ni poraben, vendar je dober za ilovnata tla, če ga presejemo. Zemljo, kamor smo čez zimo stresali pepel od premoga, je treba potem pomladi dobro prekopati in pognojiti z navadnim gnojem. Za sadno drevje je tako gnojenje priporočljivo tam, kjer je zemlja močno ilovnata in zato težka.

Sir ne splesni, ako ga položimo pod steklen pokrov, poleg pa damo košček sladkorja.

Za plavolaske. Lase umivaj z mrtvimi koprivami, na lugu skuhanimi, ki si jih odcedila. Lasje dobijo od tega lepo svetlo barvo in se svetijo.

KAKO SI ČLOVEK LAHKO ZLOMI REBRA

Peter Breckenridge v San Francisco si je zlomil več reber na sledeči način: Zajahal je svojo mulo, da jaha na trg. Mula stopi v gnezdo divjih os. Ose so razjarjene začele pikati mulo. Mula začne silno brcati. Po nesreči brcne mula v žico, s katero je bil privezan visok drog. Drog se zvrne na tla. Z drogom pade na tla tudi žica, v kateri je bil električni tok, ki zadene mulo in jo na mestu ubije. ko se zvrne mula na zemljo, pokoplje pod seboj jezdeca in Peter si pri tem zlomi več reber.

Če verjamete al' pa ne.

Pri nas smo prasico zaklali, koline pa v Cleveland poslali . . . tako sta pela zadnji teden Fr. Beretič in njegov prijatelj Mah, ki sta s združenimi močmi spravila s tega sveta 600 funtov težko svinjo. V starem kraju sicer nismo imeli te krščanske navade,da bi za sv. Jurija prašiče klali, ampak Amerika je frej kontra in vsak kolje svinje in prašiče kadar hoče, če jih namreč ima.

Meni se zdi, da bi Beretič ne bil še prasice v klobase spravil, da se ni tako na salamansko hitro redila, da se je v resnici bal, da bi ji v jeseni ne prišli do živega z nobenim rezilom. Pomislite, celih 600 funtov žive vage je prašičja stvar potegnila na dan, ko so jo položili klobasam na oltar!

Za ta važen in zgodovinski dogodek je Beretič dobil za pomoč farmerja Maha, ki se razume na to stvar. Ne vem sicer natančno, kaj sta vse počela klovca s živaljo, predno se je stegnila, toliko pa vem, da je bil tisti dan nesrečen dan za prasico in za Beretičevega psa. Sicer je bila klavna žrtev samo svinja, pes je pa postal žrtev njegovega firbca, ki ga je pes ravno tedaj na pozorišče prinesel, ko se ga je najmanj potrebovalo.

Ko je torej ta svinjska pasma zadnjikrat zakrulila na tem lepem svetu in se za vedno poslovila od otrobov in polnega korita, sta jo Beretič in Mah obesila na visok drog. Ne vem, ali sta to napravila zato, da bo žival do dobra "hin," ali sta hotela svinjo razobesiti v čast in slavo farmerskim pridelkom, da bi širša javnost zvedela, ali da bi jo vzela na kontrofe, da bo še poznim rodovom služila za dober zgled in reklamo. Pa naj bo že kakor hoče, prasica je visela in naša fanta sta jo z velikim dopadanjem ogledovala.

In takrat se zgodi, da je nesrečni firbec prinesel v bližino Beretičevega psa, ki je mislil, da mora svoj nos povsod imeti zraven. Najbrže si je tudi kužek oblizoval svoj gobček v srčnem hrepenenju po kakem mastnem kosu, ki ga bo deležen v bližnji bodočnosti. Ko torej zvesti čuvaj Beretičeve hiše zamišljeno gleda ogromno žival, ki je visela tam v vsej svoji gloriji, se zgodi nekaj nenavadnega — svinja pade in zagrmi po tleh in vseh 600 funtov se zavali na neprevidnega psička, ki niti toliko časa ni imel, da bi enkrat samkrat bevsknil, ampak je žrtvoval svoje pasje življenje takoj in na mestu. Beretič je bil žalosten radi izgube psa, ki ga je imel rad, obenem je bil pa grozno vesel in Mah še bolj, da nista onadva stala takrat tam, kjer je stal pes.

No, potem sta se pa spravila naša klovca nad prasico, ne iz maščevanja ali česa podobnega, ampak ker jo je bilo treba razdeliti na primerne dele in jo izpremeniti v klobase in druge svinjske pridelke. Napravili so tudi krvave klobase in meni napolnili danko, katero je Mrs. Mah kuhala eno celo uro, da se je vsa prekuhala. Potem je tisto danko naša Johana pekla eno uro in nazadnje sem jo pa še jaz eno uro jedel in vsa moja družina, pa še nismo prišli pri prvem poskusu dlje kot do polovice, dasi jaz pri jedi nisem zadnji. Drugi večer smo nadaljevali s pojedino in tako je z združenimi močmi ostala samo še špinja. Kdor je že klobase delal, zasluži zlato kolajno in priznanje. Kake lepe spomladne sobote večer jo bomo pa udarili k Beretiču na mesene klobasice, da se še o teh prepričamo kakšne so in koliko jih je. Bohlonaj za danko, Frank!

POSLOVENIL DR. A. R.:

CARSKI SEL

Tovorne živine je bilo na tisoče: majhni, a krepki velblodi z dolgo dlako in gosto grivo na vratu, krotke živali, ki se dado laže vprezati kakor dromedari; dalje enogrbasti "nari" z rdečerumeno, kodrasto dlako; končno močni, z delom utrjeni osli, kojih meso Tatari zelo cislajo in radi uživajo.

Vsa ta nešteta množica ljudi, živali in šotorov je stala v osvežujoči senci ceder in borov, ki so rastli okrog v večjih skupinah. Le tu in tam je skozi gosto vejevje posijal solnčni žarek. Ta prizor je bil nadvse slikovit; najspretnejši slikar bi bil zanj potreboval vseh barv s svoje slikarske ploščice.

Ko so ujetniki iz Kolivana dospeli pred šotore Feofarja in njegovih dostojanstvenikov, so zaropotali bobni in zabučale trobente. Vmes so prasketale puške in grmeli štiri in šestfuntni topovi emirjevega topništva.

Feofar je v taborišču živel popolnoma po vojaško. Njegova zasebna služinčad in njegov harem kakor tudi haremi njegovih zaveznikov so bili v Tomsku, ki je bil sedaj v tatarskih rokah. Zato je hotel taborišče opustiti in si za prestolico izbrati mesto Tomsk, dokler ga ne bi mogel zamenjati z glavnim mestom vzhodne Sibirije.

Feofarjev šotor je presegal sosednje šotore. Napravljen je bil iz širokih kosov svetle svile, ki so bili podvezani z zlatimi, resastimi vrvicami. Gost šop na vrhu se je majal v vetru kakor pahljača. Šotor je stal sredi obsežne jase, ki so jo obkrožale veličastne breze in orjaški bori. Pred njim je ležal na pološčeni in z dragim kamenjem vdelani mizi odprt koran; listi te svete knjige so bili izdelani iz samih tenkih in lično vrezanih zlatih ploščič. Nad njo je vihrala tatarska zastava z emirjevim grbom.

Okrog jase so stali v polkrogu šotori buharskih dostojanstvenikov. V njih so stanovali višji konjar, ki sme na konju spremljati emirja na dvorišče njegove palače, višji sokolar, "huš-beg," ki varuje vladarjev pečat, "topčibaši," poveljnik topništva, "hodža," predsednik velikega sveta, ki sme pred kneza stopiti z razpetim pasom, "šejkul,islam," poglavar ulemov in zastopnik duhovnikov, "kaziaskev," ki v emirjevi odsotnosti odločuje v vseh vojaških sporih, končno predstojnik zvezdogledov, ki imajo važno nalogo, da po stanju zvezd določajo, kdaj ima kan spremeniti svoje bivališče.

Ko so ujetnike prignali v taborišče, je bil emir k sreči v svojem šotoru. Zakaj samo ena njegova kretnja ali samo ena beseda bi bila zadostovala, da bi jih bili krvavo pretepli. Toda ostal je sam v šotoru, kakor se spodobi za veličanstvo vzhodnih kraljev. Ljudje namreč občudujejo tistega, ki ga ne vidijo ob vsaki priliki, in se ga boje.

Ujetnike so stlačili na ograjen prostor, kjer so grdo ravnali z njmi, jim dajali nezadostne in slabe hrane in kjer so mnogo trpeli od vremenskih neprilik. Tako so čakali Feofarjeve odločitve.

Najpohlevnejši — četudi ne najpotrpežljivejši — med vsemi je bil gotovo Mihael Strogov. Ker so ga peljali iz Kolivana v Tomsk, kamor je bil namenjen in kamor bi sam nikoli ne bil mogel tako varno potovati, se ni prav nič ustavljal. Dokler ni bil v Tomsku, ni mogel misliti na beg. Poizvedovavci, ki so se potikali po stepi, bi ga gotovo zgrabili. Najvzhodnejša črta, ki so jo zasedle tatarske čete ni segala čez 82. poldnevnik, ki drži skozi Tomski. Zato je smel upati, da na ozemlju onstran tega poldnevnika še ni sovražnikov. Brez nevarnosti bi torej mogel prekoračiti Jenisej in dospeti v Krasnojarsk, preden bi se kan Feofar polastil pokrajine.

Da bi si pregnal nemir, ki ga ni mogel obvladati, si je ponavljal:

"Ko pridem v Tomsk, bom v nekaterih minutah onstran sprednjih straž. Ako prehitim Feofarja in Ivana Ogareva le za dvanajst ur, mi je dovolj, da dospem pred njima v Irkutsk."

Mihael Strogov se je najbolj bal in se je moral najbolj bati tega, da ne bi v tatarskem taboru srečal Ivana Ogareva. V tem slučaju bi bil namreč v veliki nevarnosti, da ga spozna. Zato mu je nekaj venomer velevalo, da mora prehiteti tega izdajavca. Jasno je bilo, da bo tatarska vojska z vso silo udarila proti glavnemu mestu vzhodne Sibirije, kakor hitro se bodo čete kana Feofarja združile s četami Ivana Ogareva. Ker se ni mogel iznebiti te skrbi, je neprestano poslušal, ne bi li kaka trobenta oznanila njegovega prihoda.

Poleg tega se je živo spominjal svoje matere, ki je ostala v Omsku, in Nadje, ki so jo Tatari ugrabili na reki Irtišu. Brez dvoma sta bili obe ujeti. In on jima ni mogel prav nič pomagati! Ali ju bo videl še kedaj? Ker si na to vprašanje ni upal odgovoriti, se mu je srce krčevito stiskalo.

Obenem z Mihaelom Strogovim in drugimi ujetniki so pripeljali v tatarski tabor tudi Harrya Blounta in Alcida Joliveta. Njun stari sopotnik, ki je bil z njima vred ujet na brzojavni postaji, je vedel, da sta bila zaprta v ograji, ki so jo čuvale številne straže. Vkljub temu ni poskušal, da bi se jima približal. Vsaj za enkrat mu je bilo malo do tega, kako sodita o njem po dogodku na išimski postaji. Hotel je biti sam, da bi v ugodnem trenutku mogel odločevati sam. Zato se jima je nalašč izogibal.

Alcide Jolivet je skrbno negoval svojega tovariša od trenutka, ko se je zgrudil poleg njega. Od Kolivana do taborišča, t. j. več ur hoda, je Harry Blount ob roki svojega tekmeca sledil sprevodu ujetnikov. Izprva je hotel uveljaviti svoje angleško državljanstvo, toda brez uspeha, ker so barbari odgovarjali samo s sulico in sabljo. Poročevavec Daily Telegrapha se je moral torej vdati skupni usodi. Počakati je moral ugodnejše prilike, da se pritoži in zahteva zadoščenja. Ker ga je rana zelo skelela, je hodil tako težko, da bi brez pomoči Alcida Joliveta najbrže ne bil mogel dospeti v taborišče.

Alcide Jolivet, ki ga zdrav razum ni nikdar zapustil, je krepčal svojega tovariša, kakor je vedel in znal. Ko je spoznal, da je neizogibno zaprt v ograji, mu je bila prva skrb, da preišče rano Harrya Blounta. Zato ga je zelo spretno in previdno slekel ter se prepričal, da mu je krogla ramo samo nekoliko oprasnila.

"To ni nič," je dejal. "Majhna praska. Po dveh ali treh obvezah, dragi tovariš, bo izginila."

"Toda obveze . . . ?" je vprašal Harry Blount.

"Napravil jih bom sam."

"Ali znate tudi zdraviti?"

"Vsak Francoz zna v potrebi tudi nekoliko zdraviti."

Alcide Jolivet je raztrgal svoj robec in napravil iz enega kosa pukanice, iz drugega pa obvezo. Nato je zajel iz vodnjaka sredi ograje vode, izmil Harryu rano, ki k sreči ni bila težka, in mu zelo spretno obvezal ramo.

"Zdravim Vas z vodo," je dejal. "Ta tekočina je še najbolj pomirjevalno in učinkovito sredstvo za rane in se dandanes najbolj uporablja. Zdravniki so rabili 6000 let, da so to potuhtali. Da, približno 6000 let."

"Hvala Vam, gospod Jolivet," je odgovoril Harry Blount in se stegnil po ležišču iz suhega listja, ki mu ga je pripravil njegov tovarij v senci neke breze.

"Oh, saj ni vredno. Na mojem mestu Vi ne bi ravnali drugače."

"Ne vem . . . " je odgovoril Harry Blount nekoliko v zadregi.

"Šaljivec! Vsi Angleži so velikodušni!"

"Brez dvoma, toda Francozi . . . ?"

"Da, Francozi so dobri, morda celo nekoliko prismojeni. Opravičuje pa jih baš to, da so Francozi. Toda ne govoriva o tem, ampak molčiva! Vam je predvsem treba miru."

Harry Blount pa ni hotel molčati. Četudi bi bil kot ranjenec moral misliti na počitek, se kot poročevavec Daily Telegrapha ni mogel premagati.

"Gospod Jolivet," je vprašal "ali mislite, da sta najini zadnji poročili odšli čez rusko mejo?"

"Zakaj ne?" je odgovoril Alcide Jolivet. "Zagotavljam Vas, da moja srečna sestrična sedajle ve, kaj pomeni dogodek pri Kolivanu."

"V koliko izvodih tiska Vaša sestrična svoja poročila?" je vprašal Harry Blount kar naravnost svojega tovariša.

Alcide Jolivet mu je smejaje se odgovoril:

"Moja sestrična je zelo molčljiva in ne vidi rada, da se o njej govori. Bila bi naravnost nesrečna, ako bi Vam motila spanje, ki ga potrebujete."

"Nočem spati," je odgovoril Angležd. "Kaj misli Vaša sestrična o ruskih razmerah?"

"Da sedaj niso kar najboljše. Toda kaj! Moskovska vlada je mogočna. Zaradi tatarskega vpada se ji ni treba vznemirjati, Sibirija ne bo izgubljena!"

"Prevelika častihlepnost je uničila že največja cesarstva!" je odgovoril Harry Blount, ki se ni mogel otresti neke "angleške" ljubosumnosti glede ruskih zahtev v srednji Aziji.

"O, ne govoriva o politiki!" je vzkliknil Alcide Jolivet. "Nič ni bolj škodljivo za rane na ramah. Zaspati bi morali!"

"Pa se pogovoriva o tem, kaj nama je storiti," je odgovoril Harry Blount. "Gospod Jolivet, pod nobenim pogojem ne ostanem tu kot ujetnik Tatarov."

"Jaz tudi ne, pri moji veri!"

"Ali se bova rešila pri prvi priliki?"

"Da, ako drugače ne doseževa svoje prostosti."

"Poznate li kako drugo pot?" je vprašal Harry Blount in pogledal svojega tovariša.

"Gotovo. Ker se ne vojskujeva, ampak sva samo nepristranska opazovavca, bova zahtevala, da naju izpuste."

"Od divjaka kana Feofarja?"

"Ne; on tega ne bi razumel," je odgovoril Alcide Jolivet, "ampak od njegovega namestnika Ivana Ogareva."

"To je lopov!"

"Brez dvoma, toda ta lopov je Rus. On ve, da se ne sme šaliti z mednarodnim pravom, in mu ni do tega, da bi naju zadrževal. Toda prositi takega gospoda, to mi je težko."

"Tega gospoda ni v taborišču ali vsaj videl ga nisem tu," je pripomnil Harry Blount.

"Pa pride. To je gotovo. Združiti se mora z emirjem. Sedaj je Sibirija razdeljena na dve bojišči in Feofarjeva vojska skoraj gotovo čaka samo nanj, da udari proti Irkutsku."

"Kaj bova storila, ko bova svobodna?"

"Nadaljevala bova vojno in sledila Tatarom, dokler nama razmere ne bodo dopustile, da prestopiva v nasprotni tabor. Saj vendar ne smeva pobegniti, za vraga! To je šele začetek. Vi, tovariš, ste že imeli srečo, da ste bili ranjeni v službi Daily Telegrapha, dočim jaz nisem prejel še ničesar v službi svoje sestrične. Naprej! Naprej!— Dobro," je mrmral Alcide Jolivet, "glej ga, že dremlje. Nekaj ur spanja in nekoliko mrzlih obkladkov ti spravi Angleža zopet na noge. Ti ljudje so iz železa."

Dočim je Harry Blount počival, je Alcide Jolivet bdel poleg njega. Vzel je beležnico in jo polnil z opazkami. Trdno je bil odločen, da jih da v uporabo tudi svojemu tovarišu v veliko zadoščenje Daily Telegraphovih bravcev. Zaradi teh pripetljajev sta se tako sprijaznila, da nista bila nič več drug na drugega ljubosumna.

Česar se je Mihael Strogov najbolj bal, to sta oba poročevavca najbolj želela. Prihod Ivana Ogareva jima je moral biti očividno dobrodošel, ker je bilo zelo verjetno, da ju bodo takoj izpustili, kakor hitro ju bodo spoznali kot inozemska poročevavca. Emirjev namestnik bi že znal pregovoriti Feofarja, ako bi hotel z njima ravnati kot z vohunoma. Kar bi Alcidu Jolivetu in Harryu Blountu koristilo, to bi Mihaelu Strogovu škodovalo. Carski sel je to jasno uvidel in se je tudi zaradi tega ogibal svojih starih sopotnikov. Skušal se je torej urediti tako, da ga onadva ne bi opazila.

Minili so štirje dnevi, ne da bi se kaj spremenilo. Da bi Tatari zapustili taborišče, o tem ujetniki niso slišali ničesar. Bili so strogo zastraženi. Nemogoče jim je bilo, prekoračiti vrsto pešcev in jezdecev, ki so jih stražili noč in dan. Dvakrat na dan so dali vsakemu kos kozjega, na žerjavici praženega droba ali pa kos sira, ki so ga imenovali "krut" in ki je bil napravljen iz kislega ovčjega mleka. Kirgizi ga jedo v kobiljem mleku in ga navadno imenujejo "kumis." To je bil vse. Pripomniti je treba, da se je medtem vreme zelo poslabšalo. V ozračju so se izvršile velike spremembe, ki so jim sledile plohe in viharji. Nesrečneži so bili v teh nezdravih nevihtah brez zavetja in nihče ni mislil na to, da bi jim kakorkoli lajšal veliko trpljenje. Nekaj ranjencev, žen in otrok je umrlo in ujetniki sami so morali trupla zagrebsti, ker jim stražniki niso privoščili spodobnega pogreba.

V tej hudi sili sta se posebno odlikovala Alcide Jolivet in Mihael Strogov. Pomagala sta povsod, kjerkoli sta le mogla. Ker sta bila zdrava in krepka, sta lažje kljubovala pomanjkanju in trpljenju kakor drugi ujetniki. S svetom in dejanjem sta bodrila one, ki so trpeli in obupovali.

Ali naj te razmere trajajo dalje? Ali je bil kan Feofar zadovoljen že s prvimi uspehi in je hotel nekaj časa počivati, preden se odpravi proti Irkutsku? Tega se je bilo bati. A prišlo je drugače. Kar sta Alcide Jolivet in Harry Blount tako želela in česar se je Mihael Strogov tako bal, to se je zgodilo 12. avgusta zjutraj.

Zabučale so trobente, bobni so zaropotali in puške so začele pokati. Velikanski oblak prahu se je valil nad cesto, ki drži v Kolivan.

Ivan Ogarev je v spremstvu več tisoč mož prihajal v tatarsko taborišče.

DRUGO POGLAVJE

Vedenje Alcida Joliveta

Ivan Ogarev je pripeljal emirju močan vojni zbor. Njegovi pešci in konjeniki so spadali h krdelu, ki si je osvojilo Omsk. Ker se Ivan Ogarev ni mogel polastiti zgornjega mesta, kjer se je — kakor znano — utaboril pokrajinski namestnik s svojo posadko, se je odpravil dalje, da ne bi zadrževal podjetij, ki so bila potrebna za svojitev vzhodne Sibirije. V Omsku je pustil torej zadostno posadko, druge čete pa, ki so jih spotoma ojačili tudi zmagovavci pri Kolivanu, je združil z vojsko kana Feofarja.

Čete Ivana Ogareva so se ustavile pred sprednjimi stražami taborišča. Njihov poveljnik jim ni ukazal, naj se utabore. Bilo je gotovo, da se ni nameraval ustaviti, ampak hiteti dalje, da pride čimprej v važno mesto Tomsk, ki je bilo že po naravi določeno za središče prihodnjih podjetij.

Obenem s četami pa je Ivan Ogarev pripeljal tudi Ruse in Sibirce, ki so jih njegovi vojaki ujeli deloma v Omsku, deloma pa v Kolivanu. Teh nesrečnežev niso peljali v ograjo, ker je bila že za druge ujetnike premajhna; ostati so morali pri sprednjih stražah brez zavetja in skoraj brez hrane. Kakšno usodo jim je namenil kan Feofar? Ali jih bo zaprl v Tomsku, ali pa jih bo dal pomoriti, kakor imajo navado tatarski poveljniki? To je bila tajnost čemernega emirja.

Vojnemu zboru, ki je prišel iz Omska in Kolivana, je sledila množica beračev, bolnikov, trgovcev in ciganov, ki se navadno potikajo za vsako vojsko. Vsi ti so živeli ob stroških pokrajine, ki so jo poplavili; paberkovanje za njimi je bilo bore revno! Zaradi tega so morale čete hiteti dalje, ako so se hotele preskrbeti s potrebnim živežem. Pokrajina med rekama Išimom in Obom je bila docela izropana in brez vseh sredstev. Za Tatari je ostala gola puščava, ki je morala Rusom delati velike težave na njihovem pohodu.

Med cigani, ki so prišli iz zahodnih pokrajin, je bila tudi tolpa, ki je spremljala Mihaela Strogova do Perma. Sangara je bila tu! Ta divja vohunka, zli duh Ivana Ogareva, se ni mogla ločiti od svojega gospodarja. Videli smo ju, kako sta kovala zlobne načrte že v Rusiji, v nižnjenovgorodski pokrajini. Ko sta prekoračila Ural, sta se ločila, samo za nekaj dni. Ivan Ogarev je hitel naravnost v Išim, Sangara pa se je s svojo tolpo obrnila proti Omsku čez južni del pokrajine.

Lahko je razumeti, kako je ta ženska pomagala Ivanu Ogarevu. Njeni cigani so stikali vsepovsod, so vse slišali in vse opazovali. Zato je Ivan Ogarev natančno vedel, kaj se godi v zasedenih pokrajinah. Sto oči in sto ušes je bilo vedno v njegovi službi. Ker mu je torej vohunstvo Sangare zelo koristilo, ga je tudi bogato plačeval.

Sangara se je bila nekoč zapletla v zelo kočljivo in nevarno zadevo. Rešil jo je ruski častnik Ivan Ogarev. Ker ni mogla pozabiti, kaj mu je dolžna, se mu je zapisala z dušo in s telesom. Ko se je Ivan Ogarev odločil za izdajstvo, je takoj spoznal, da mu more Sangara zelo koristiti, saj je bila pripravljena storiti vse, karkoli bi ji ukazal. Nekaj neumljivega in vse bolj silnega kot hvaležnost jo je gnalo, da je postala sužnja izdajavca, na katerega se je navezala takoj, ko je prišel kot pregnanec v Sibirijo. Ko je Ivan Ogarev pozval Tatare v Sibirijo, je brezdomovinka Sangara kot njega zaupnica in tovarišica takoj stopila v službo vpadnikov. Kot ciganka je bila čudovito prekanjena, obenem pa tako okrutna, da ni poznala ne odpuščanja, ne usmiljenja. Bila je tako divjaška, da bi bila vredna družica kakega Apaša ali pa Andamijca.

(Dalje prihodnjič)

Tri mesece stari Eugene Albert Jordan iz Craig Beach, O., o katerem trdijo, da je najmanjši otrok na svetu. Pri rojstvu je tehtal samo 15 unč, danes pa tehta 43 unč. V naročju ga drži njegova mati, Mrs. Emmett Jordan.

Prizor iz premogarskega okraja v Duncanwood, O., kjer so šli premogarji na štrajk. Zgoraj se vidi vrsta piketov in vojaška milica s strojnicami, spodaj je pa del 10,000 piketov. Družba je zaposlila nenunijske premogarje, zato so šli štrajkarji pred rov, da preprečijo nenunijskim premogarjem iti na delo. Pri tem je prišlo do spopada in trije moški so bili ubiti, 35 pa ranjenih.

MALI OGLASI

Ženska
bi rada dobila naročila za šivanje zastorov "curtains" in namiznih prtov — doilies." Več se zve, ako se zglasite na 1042 E. 68th St. (95)

Restavrant
naprodaj. Proda se radi bolezni. Lepa prilika za Slovenca. Vprašajte na 1301 E. 40th St. (93)

Naprodaj je
grocerija in mesnica, zaeno z opremo. V najem se dobi tudi trgovski prostor. Vprašajte na 14401 Thames Ave., zadaj. (96)

POSAMEZNI SEDEŽI NAPRODAJ SEDAJ

Metropolitan Opera Company
iz New Yorka
Giulio Gatti-Casazza, Gen. Mgr.
Edward Ziegler, Asst. Gen. Mgr.
PUBLIC HALL — APRIL 21, 22, 23
Deveta gala sezona štirih velikih opernih predstav
Četrtek, 21. aprila—LAKME
Pons, Swarthout, Thill, DeLuca Pinza, Paltrinieri, Hasselmans
Petek, 22. aprila—MANON
Bori, Gigli, Tibbett, Rothier, Bada, Cehanovsky, Hasselmans
Soboto, pop., 23. aprila—HOFFMANOVE PRIPOVEDKE
Bori, Pons, Moore, Swarthout, Jagel, Tibbett, Rothier, Ludikar Bada, D'Angelo, Cehanovsky, Gandolfi, Hasselmans
Soboto, zvečer, 23. aprila—LA GIOCONDA
Rosa Ponselle, Carmela Ponselle, Wakefield, Martinelli, Basiola, Pinza, Gandolfi, Paltrinieri, D'Angelo. Serafin
Cene za sezono, štiri predstave: $25, $21, $17, $14, $10, $7, $4. Nič davka
Naročila po pošti za posamezne predstave:
$7, $6, $5, $4, $3, $2, $1. Nič davka
PRI LYON & HEALY'S
1226 Huron Rd., SEDAJ.
(Rabi se Knabe piana samo)

WILLIAM A. VIDMAR
SLOVENSKI ODVETNIK
212-214 Engineers Bldg.
Tel. MAin 1195
URE: 9 do 5
Pondeljek, torek, četrtek od 6:30 do 8, in v soboto od 2 — 4, 6:30 — 8
18735 Chapman Ave.
Tel. KEnmore 2307-M

3 kosi za spalno sobo
postelja iz orehovine, skrinja in omara, navadna cena $175.00
posebna cena $64.50
Vprašajte za Mr. Peruška
The Stern Furniture Co.
15428 Waterloo Rd.

LED IN PREMOG
TOČNA POSTREŽBA
JOSEPH KERN
SLOVENSKI RAZVAŽALEC LEDU IN PREMOGA
1194 E. 167th St.
Pokličite: KEnmore 4381

Mrtvec na mostu

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

23. POGLAVJE

Ponovni poskus

Meldrum in Gilmartin sta skupaj čakala, da sta dva stražnika pripeljala dozdevnega vlomilca iz Highgate. Bil je močan, plavolas, kakih petindvajset let star. Stal je strumno med stražnikoma. Nezlomljiv molk pa je bil edini odgovor na vsako vprašanje, ki sta mu ga stavila Gilmartin in Meldrum, kodisi v angleščini, nemščini ali pa ruščini.

"Pri Bogu," se je jezil Meldrum. "želim samo, da bi imel natezalnico, kakršne so imeli v srednjem veku!"

Končno sta obupala in se odločila, da ga pošljeta v ječo. Gilmartin pa je bil toli previden, da mu je preiskal natančno obleko, kakor tudi telo samo. Sicer ni našel pri jetniku nobene istovetnice, pač pa v hlačni podlagi tri male kroglice, katere si je obdržal v svrho analize. Samo tedaj se je jetnik razburil in ne malo sta se morala stražnika truditi, da sta ga vzdržala, da ni planil na Gilmartina ter mu jih s silo vzel."

Drugo jutro se je podal Gilmartin takoj v Highgate. Einsiedelski menih se je pritoževal, da si ne more spreti z las in obraza barvila, vendar pa je bil že gotov za potovanje v Alderborugh. Med potjo na postajo mu je Gilmartin povedal o poskušenem napadu nanj. Menih je bil v nemalih skrbeh.

"Kako so me le našli?" je vprašal oče Kleinmichel po daljšem molku. "Pravi čudež se mi zdi, na kak način dobivajo poročila."

"Ne, oče," je odvrnil Gilmartin, "meni se pa ne zdi tako čudno. Prepričan sem, da so vam sledili že iz Einsiedelna. Vsekakor niso bili gotovi, da ste vi poslanec, dokler se vam ni pridružil Williams, pa tudi mislim, da nista bila vidva dovolj previdna."

"Čudim se, da mi niso skušali uropati prtljage."

Gilmartin se je smehljal in dejal: "V obzir moramo vsekakor vzeti, da ste imeli s seboj le oni mali kovček, pa da se jim je gotovo zdelo tudi prenevarno. Vi ste vsekakor bolj pazljivi, kakor pa je bil oče Baumgartner."

"Ubogi oče Baumgartner," je smehljaje dejal menih, "vedno je raztresen. Vem da mora biti strašno razburjen vsled teh dogodkov."

"Popolnoma naravno. Skoro žal mi je, da sem vam poslal naproti inšpektorja Williamsa."

"Zakaj?"

"Dozdeva se mi namreč, da vas ni do Dieppeja nihče spoznal. Čim pa se je tamkaj sestal z vami Williams, so poslali na vas pozorni."

"Vsekakor mogoče," je pristal oče Kleinmichel. "Saj so nama gotovo sledili tudi sinoči, posebno ker sva se spotoma tudi ustavila. Videli so me brez brk. Kaka škoda, da sem jih odstranil."

"Kaj ste dejali?" je naglo vprašal Gilmartin. "Spotoma sta se ustavila? Kje? Zakaj?"

"Spomnil sem se," je odvrnil menih, "da sem obljubil očetu opatu v Einsiedelnu, da mu bom brzojavil iz Londona, ako bom srečno prispel. Vaš inšpektor me je pospremil na neko postajo, kjer sem oddal brzojav. Brzojavil sem tudi očetu Baumgartnerju, da prispem danes v Alderborough."

"Škoda da ste to storili," je milo pokaral Gilmartin.

"Zakaj?" je presenečen vprašal menih. "Saj veste, da se bo novice razveselil."

"Vsekakor," je suho odvrnil Gilmartin. "Ampak vedeti bi morali, da so tudi nekateri drugi ravnotako željno pričakovali te novice. Vendar -- kar je, je. Tu smo na waterlooški postaji."

Na peronu je Gilmartin ugotovil, da ga je inšpektor Peters popolnoma ignoriral. Ravnotako so se obnašali še trije drugi detektivi, katere je Gilmartin osebno poznal. Tudi ni izbeglo njegovemu očesu, da sta dva sedla z njim v isti oddelek, medtem ko je tretji sedel v oddelek na desni, a Peters v onega na levi. Očividno je bil poslanec iz Einsiedelna dobro zastražen, čeravno se je potovanje že bližalo koncu.

V opatiji je sprejel skupino oče-gostitelj, ki je od napada že popolnoma okreval. Čim so očeta Masseya predstavili došlecu, je oče gostitelj presenečen obstal. Vendar pa se je takoj zbral ter meniha pozdravil po bratovskem običaju. Gost pa ni odzdravil na isti način, pač pa je samo dejal: "Veseli me!" Koj nato je izrazil željo, govoriti z očetom Baumgartnerjem.

"Oče opat je naročil, naj vas takoj peljem v celico k očetu Baumgartnerju," je odvrnil oče Massey. "Morebiti bi se tudi vi potrudili tjakaj, gospod Gilmartin. Oče Baumgartner namreč ni več v postelji."

"Da. Želel bi, videti ga vsaj za trenutek," je pristal Gilmartin ter sledil očetu-gostitelju v klavzuro.

Odveč bi bilo praviti, da sta bila oče Baumgartner in novodošlec svidenja izredno vesela. Oče Massey in nadinšpektor sta molče gledala, kako sta se prijatelja tiho pogovarjala. Gilmartin je ugotovil, da se je lice očetu Baumgartnerju razvedrilo. Dogodki zadnjih dni so ga sicer jako pretresli, a prihod poslanca je bilo najboljše zdravilo njegovim živcem. Tako je postal veder, da se je začel celo norčevati iz čudnih las in barve obraza svojega sobrata. Čim se je prvo vshičenje pozdravljanja med njima poleglo, je podal oče Baumgartner roko Gilmartinu ter dejal svetlih oči: "Gospod Gilmartin, zahvaliti se moram, za vse kar ste storili zame. Brez vaše pomoči in previdnosti bi gotovo bili prišli moji načrti v napačne roke, a bogve dali bi bil jaz sam ostal pri življenju."

Gilmartin je bil kar zmeden, ker ni vedel, kako naj na primeren način odgovori. Končno je dejal po kratkem premoru: "Storil sem samo svojo stanovsko dolžnost, kolikor sem mogel dosedaj. Vendar pa ne bom miroval, dokler ne spravim na varno onih, ki so stregli toli vam, kolikor meni po življenju in dokler ne privedem nazaj semkaj izginolih bratov-laikov."

"Ah, ubogi bratje!" je vzdihnil oče Baumgartner. "Tako sem se razveselil prihoda očeta Kleinmichelna, da sem postal kar sebičen in sem njih pozabil."

Kmalu nato je Gilmartin zapustil v spremstvu očeta Masseya celico.

"Izgledate jako nezadovoljni, gospod nadinšpektor," je dejal oče Massey, čim sta prišla v klavzuro.

"Menite?"

"Da. Vaš izraz je v največjem nasprotju z zadovoljnim obrazom očeta Baumgartnerja."

"Vsekakor nimam jaz vzrokov za veselje, ki jih ima oče Baumgartner. V prvi vrsti sem prišel semkaj, da najdem izginole brate-laike, a ne da dostavim varno njegove načrte. Nu, v čemerkoli sem dosedaj uspel, vendar nisem prišel še do dna tolpi in tudi nisem še našel bratov. Vsekakor pa ni moje delo tukajle še završeno."

"Tu? Kako to?"

"Mislite, da bo tolpa sedaj mirovala? Verujte mi, baš tukaj bodo sedaj svoj trud podvojili."

"Hm, mislim, da imate prav," je priznal oče-gostitelj.

"Seveda imam prav. To je pribito! Resnici na ljubo pa: tudi vaš obraz ne izgleda bogve kako veder!"

"Priznavam — tudi mene skrbi," je odvrnil menih.

"Radi tq zadeve?"

"Da — razumeli boste, da me skrbi ravnotako kakor vsakega drugega tu v samostanu."

Gilmartin se je okrenil k rojaku in dejal: "Dovolite mi, da pripomnim: zdelo se mi je, da vas prihod očeta Kleinmichelna ni bogve kako zadovoljil."

"Iz česa sklepate to?"

"Hm, zdi se mi — vsaj zdelo se mi je, recimo, da ste bili nekako razočarani, čim sem vam ga predstavil."

"Da sem bil? Nu, kdo ne bi bil presenečen ko zagleda pred seboj brata Benediktinca v obleki nižinskega elementa?"

"O, vsled tega tedaj," se je nasmejal Gilmartin. "Da ste ga videli sinoči, predno se je rešil svojih brk. Nu, tedaj bi se bili gotovo nasmejali!"

Tudi menih se je smejal sedaj in vzkliknil: "Nu, priznati moram, da bi se nikdar ne spomnil na brke!"

"A kljub njegovi obleki je nekdo skušal udreti sinoči v samostan, kjer je prenočeval," je dejal resno detektiv.

"Ali ste dotičnika prijeli?" je z zanimanjem vprašal oče Massey.

"Da."

"Ali je govoril?"

"Ne. Gotov pa sem, da je on član tolpe." Gilmartin je obrnil takoj pogovor v drugo smer: "Rad bi govoril z očetom opatom, ako ni zadržan na drug način."

"Nasprotno, oče opat mi je naročil, naj vas takoj pospremim v njegovo celico, čim boste želeli."

Predno sta mogla opat in Gilmartin izmenjati pozdrav, že je vstopil vratar ter dal opatu brzojavko. Don Chavasse jo je sprejel ter čakal, da je brat odšel. Nato je dejal Gilmartinu: "Upošteval sem vaš nasvet, naj strogo cenzuriram vse dopisovanje, čeravno moram priznati, da mi to ni ravno ljubo."

Pogledal je brzojavko ter nadaljeval: "Za očeta Baumgartnerja. Navadno vedno jaz odpiram vse brzojavke, ki prispejo v samostan in tako bom storil tudi s to." Odprl je zunanji ovitek, prebral ter nato izročil list Gilmartinu: "Čudno naključje, da prispe ta brzojav baš v času, ko ste vi tu."

Gilmartin je čital: "Ali se lahko sestanete z ravnatelji v torek ob deseti in pol? Sporočite — avto bo ob deseti petnajst na waterlooški postaji — Marconi."

"Kaj menite, gospod Gilmartin?"

"Brzojavka je bila pravilno oddana na poštnem uradu v East Strand okraju," je odvrnil Gilmartin. "Morebiti pa bi bilo vendar dobro, da brzojavimo za potrdilo Marconijevim ljudem."

"Mislite, da bi — da, saj konečno — saj je lahko tudi zvijača."

"Nikakor mi ne dopade ta stvar z avtomobilom, ki bo čakal. Tuj avtomobil vas lahko zapelje kamorkoli. Zelo, zelo star običaj ugrabiteljev!"

Opat je sedel za mizo in pisal. Gilmartin pa je dejal, medtem ko je vstal: "Brzojavko bom jaz sam oddal. Tudi bi vas prosil, da ostane tajna, dokler ne prejmemo odgovora. Konečno so lahko tudi naše sumnje neutemeljene."

Gilmartin je šel preko vrta do obzidja in na cesto. Tam je pokimal nekemu možaku, ki je takoj stopil k njemu. "Oddajte to brzojavko — odgovor plačan: Brzojavni urad je kakih sto korakov od tu, na desno."

"Dobro, gospod,"

"Nato se vrnite. Čakal vas bom."

Irec je čakal, da se je detektiv vrnil, nato pa se je podal, da poišče inšpektorja Petersa, ki je z druge strategične točke vodil opazovanje samostanske okolice. Čez kako uro se je vrnil v samostan, kjer ga je prosil vratar zelo nujno, naj gre takoj v opatovo celico. Oče opat mu je molče podal list, ki se je glasil tako:

"Nam ni ničesar znano o omenjeni brzojavki. Zelo drago pa nam bo sestati se z očetom Baumgartnerjem, čim njemu ljubo. — Simpson, Marconi."

24. POGLAVJE

Meldrumova sreča

Medtem ko se je posvetoval Gilmartin v Alderborough z opatom in njegovima pomočnikoma, je sedel podravnatelj Meldrum v svojem uradu v Londonu ter godrnjal, ker je le malo izgledalo, da bo z uspehom dovršil nalogo, ki so mu jo sinoči poverili. Zaklel je, ko je nekdo potrkal na vrata. "Kaj pa je?" je nahrulil slugo, ki je vstopil.

"Obžalujem gospod, da vas motim," je dejal slednji, "ampak zunaj je neka gospodična, katere se ne moremo odkrižati."

"Gospodična?" je godrnjal Meldrum. "Kako se imenuje?"

"Gospodična Ivanka Cannan," je pričel sluga. "Želi — "

"Gospodična Cannan? Kaj pa hoče?"

"Ne vem, gospod, ampak — "

"Zakaj je potem ne vprašate? Zakaj pa vas imamo pravzaprav?"

Sluga bi bil sicer lahko odvrnil podravnatelju, da predpisi tega ne dovoljujejo, ker pa je videl, da je Meldrum "tako dobre volje," in odgovoril: "Gospodična išče gospoda nadinšpektorja Gilmartina. Pa sem mislil, gospod — — dejal sem ji, da je gospod nadinšpektor odsoten in — — "

"Zakaj pa niste tega takoj povedali?! Pošljite jo semkaj — drugič pa ne mlatite otrob tako dolgo!"

Slugo ni dirnil "prijazni" nastop gospoda Meldruma. Da, celo smejal se je, ko je šel po stopnicah v pritličje. "Izvolite z menoj," je dejal gospodični Cannan, a čim sta prišla v predsobo, ji je še zaupal: "Gospod je strašno slabe volje. Pretehtava bržkone kako zamotano zadevo, pa nikar si ne vzemite preveč k srcu, ako ne bo prav prijazen. Popolnoma se bo spremenil, ko bo zagonetko rešil in, pravim vam, še oproščenja bo prosil. Mi ga že poznamo — seveda vi ne. Pa nikar se ne prestrašite!"

"Tudi jaz sem v skrbeh — bodite pa gotovi, da me ne uže ne niti sam policijski ravnatelj, ako je potreba," je odvrnila gospa.

"Ne očitajte mi kasneje, da vas nisem opozoril," je dejal sluga, medtem ko je odprl vrata v Meldrumovo sobo. Čakal je za vrati, da čuje, kako se bo obnašal predstojnik, pa je moral zbežati, ker se ni mogel vzdržati na to, kar je čul, smeha.

Svojemu drugu je kasneje pripovedoval takole: "Vstopila je in dejala mirno: "Nu, samo da lahko s starim godrnjavcem spregovorim par besed, moram iti preko sto straž kakor v kraljevski hiši!" Nu, tovariš, zbežal sem, ker sem se bal, da me bo čul stari, kako se smejem."

V resnici je nenavaden pozdrav gospodične Cannan Meldruma tako presenetil, da je pozabil celo vstati.

"Sem — "

"Seveda, da ste," ga je hladno prekinila Ivanka. "Nisem pa prišla semkaj, da poslušam, kdo ste in kdo niste, ampak da vas nekaj vprašam, a vi pa da mi na vprašanje odgovorite."

Meldrum se je zbral medtem in dejal vljudno: "Sedite, prosim. Ker ste že tako odločni, vam bom dovolil dve minuti za vprašanje, a eno minuto za moj odgovor."

"Nu, mislim, da bo ta čas zame štirikrat predolg," je dejala Ivanka odločno. "Moje vprašanje se glasi: Kje se nahaja Gilbert Wylie?"

"He? Kdo? Ne razumem vas!"

"O, moj Bog!" je vzkliknilo dekle. "Da bi bil le gospod Gilmartin tu! Gotovi bi dokazal, da je malo bolj inteligenten, kakor ste vi!"

Meldruma je zapustila potrpežljivost. S pestjo je udaril ob mizo in zagrmel: "Gospodična, kakorkoli vam je že ime, jaz — jaz — "

"Ime mi je Cannan — Ivanka Cannan," je odgovorila sladko.

"Jaz — jaz — sam imam hčerko, ki je vaše starosti," je ponižno nadaljeval podravnatelj. "Ne smete mi tako tratiti časa."

"Ne vidim nikake zveze," je nadaljevala Ivanka z mirno impertinenco. "Vendar pa sem prepričana, da je hčerka podobna svoji materi a ne vam. In tudi, ako mi oprostite, saj le vi tratite moj čas. Dovolili ste mi dve minuti za vprašanje, a jaz sem to storila v par sekundah. Vi ste zelo — "

Gospodična Cannan je obmolknila, ker sivi podravnatelj je izbruhnil nenadoma v gromek smeh. "Da, saj je — hvala Bogu! Ho, ho, ho! Čisto materi je podobna! Ta je pa dobra! Oprostite, gospodična Cannan. Star norec sem!" Obraz se mu je zopet zresnil pri zadnjih besedah. "Ali ne bi hoteli ponoviti svojega vpašanja in mi nekoliko pojasniti? Vidite, niti najmanj nimam pojma, o čem govorite."

Ivanka se je nasmehljala: "Potem pa menda določeni čas — "

"Bi bil prekratek? Saj umikam pogoje!" je odvrnil vljudno Meldrum.

(Dalje prihodnič.)

POMLAD JE TUKAJ!

Gotovo si želi vsak gospodar, da olepša svoj dom in obenem prepreči, da bi se delala škoda na njegovi hiši in sicer s tem, da prebarva svojo hišo z dobro barvo.

PRI NAS DOBITE NAJBOLJŠO BARVO, VARNIŠ, ENAMEL PO SKRAJNO ZNIŽANIH CENAH

Imamo tudi vsakovrstno vrtno orodje, semena in gnojila ravno tako po zelo nizkih cenah.

Se priporočam za naklonjenost

Anton Dolgan

15617 Waterloo Rd. KEnmore 1299

Skupno potovanje v stari kraj

4. maja Berengaria— 7. maja Aquitania
14. maja Mauretania—25. maja Berengaria
24. JUNIJA: MAURETANIA
(round trip $145.00)
pod osebnim vodstvom J. B. MIHALJEVIĆA

Priljubljeni parniki Cunard črte so dobro znani med Slovenci. Ime Cunard mnogo pomeni za vsakega potnika, torej zapomnite si gori omenjene parnike. Vse nadaljne informacije dobite pri zanesljivi tvrdki

Mihaljevich Bros. Steamship Agency

6201 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio

OZDRAVIL OČETA REVMATIZMA

J. F. Kotrich, zobozdravnik, 934 Center St., soba 706, Chicago, Ill., poroča, da njegov oče, ki je trpel na revmatizmu veliko let in je potrošil nad $1,500 z zdravljenjem, je dobil predpis nekega starega zdravnika iz Dunaja, kateri je ustavil bolečine popolnoma. Ker pozna trpljenje, ki ga ta bolezen povzroča, Dr. Kotrich pravi, da z veseljem pošlje vsakomur ta predpis onim, ki trpe na revmatizmu in mu pišejo ponj. Nobenih stroškov in ne obveznosti.

LEVIATHAN

največji parnik UNITED STATES LINIJE odpluje iz New Yorka dne 26. aprila in 17. maja. Za znižane cene in druga pojasnila o potovanju se zglasite pri:

AUGUST KOLLANDER CO.
(prej J. L. Mihelich Co.)
6419 ST. CLAIR AVENUE V SLOV. NARODNEM DOMU

POZOR! POZOR!

VELIKA SELITVENA RAZPRODAJA POHIŠTVA

Stara, zanesljiva in dobroznana tvrdka s pohištvom – KREMŽAR FURNITURE CO. – začne z razprodajo V SREDO 20. APRILA OB 9. URI DOPOLDNE

Popust→ od 1/3 do 1/2 ←Popust

NEKAJ POHIŠTVA CELO POD TOVARNIŠKO CENO

VSE MORA ITI! – Linoleum od 29c naprej; Living Room Suite od $39.50 naprej; pohištvo za obedne sobe, namizne in druge lampe ter Smoke Stands vse mora iti, ne glede na zgubo.

MIZE ZA "FRONT ROOM," postelje, modroce, springe in Cedar škrinje ravnotako po znižanih cenah.

PRIMERJAJTE S KATERIKOLIMI CENAMI DRUGIH PRODAJALN – NAŠE SO NIŽJE!

KREMZAR FURNITURE CO.

6108-10 St. Clair Ave.

CENE NA ODPLAČILA SO VIŠJE NA DOM POSTAVLJENO NA DAN NAKUPA!